

Regeringskansliet, Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Statskontorets rapport En form för kollektivt beslutsfattande – en kartläggning och prövning av nämndmyndigheter (2024:11)

Er beteckning Fi2024/01367

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län har granskat remissen i den delen den berör länsstyrelserna, det vill säga förslaget om att omvandla de lokala värderingsnämnderna till särskilda beslutsorgan i länsstyrelserna i Norrbottens, Örebro, Stockholms, Östergötlands, Västra Götalands och Skåne län (civilområdesansvariga länsstyrelser).

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att det görs en översyn av de lokala värderingsnämnderna. Förslaget utgår dock felaktigt från att länsstyrelserna inte beslutar om förfoganden vilket Länsstyrelsen har uppfattat varit en väsentlig utgångspunkt för Statskontorets förslag. Länsstyrelsen saknar därtill perspektiv, däribland totalförsvarsperspektiv, för att kunna avgöra om förslaget kan tillstyrkas.

Länsstyrelsen anser att de lokala värderingsnämnderna bör ingå bland de föreslagna myndigheter vars form kan ändras men först efter en mer omfattande analys.

Synpunkter

Avsnitt 4.3.2. Lokala värderingsnämnden föreslås bli särskilt beslutsorgan vid länsstyrelsen

I rapporten identifieras två centrala kriterier för att bedriva verksamhet som nämndmyndighet, nämligen att verksamheten kräver kollektivt beslutsfattande och att verksamheten behöver en stark organisatorisk gräns mot annan verksamhet eller myndighet. Därtill anges att nämndens uppdrag behöver vara väl avgränsat och verksamheten begränsad för att den i praktiken ska gå att hanteras av en nämnd.

I rapporten utgår Statskontoret från dessa centrala kriterier för att motivera vilka verksamheter som är lämpliga att bedriva verksamhet som nämndmyndighet. Statskontoret bedömer att de lokala värderingsnämnderna inte behöver någon organisatorisk gräns gentemot länsstyrelserna. De behöver däremot vara skilda från Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk som fattar beslut om förfogande.

Länsstyrelsen vill här förtydliga att även länsstyrelserna fattar beslut om förfogande. Länsstyrelserna fattar beslut om förfogande av transportmedel, fastigheter och radioanläggningar inom det län där transportmedlet, fastigheten eller anläggningen finns.¹ Regeringen kan därutöver särskilt bestämma att länsstyrelsen får besluta om förfogande avseende ytterligare egendom och tjänster.²

Vidare anser Statskontoret att värderingsnämnderna inte behöver vara helt fristående, bland annat för att besluten går att överklaga till Riksvärderingsnämnden.

Länsstyrelsen vill här informera om att när lokal värderingsnämnd överprövar annans myndighets ersättningsbeslut enligt taxa, kan nämndens beslut inte överklagas.³

Länsstyrelsen noterar att de lokala värderingsnämnderna i stort sett uppfyller de kriterier som Statskontoret menar ska vara skäl för att ett beslutsorgan ska vara en nämndmyndighet.

Mot bakgrund av ovan angivna går det enligt Länsstyrelsens mening inte att dra slutsatsen att de lokala värderingsnämnderna bör

¹ 2 § 1-3 förfogandeförordningen (1978:558)

² 2 § 4 förfogandeförordningen

³ 39 § förfogandelagen (1978:262)

omvandlas till särskilda beslutsorgan. Som en följd av detta är det även svårt att bedöma om lämpligheten att centralisera dessa till de civilområdesansvariga länsstyrelserna.

Avsnitt 4.4. Nämndmyndigheter vars form kan ändras, men först efter mer omfattande analys

I avsnittet behandlas de myndigheter vars nuvarande form som nämnd bedöms som mindre motiverad eller lämplig, men där utredarna har svårare att bedöma alternativa sätt att organisera verksamheterna på. Länsstyrelsen noterar att de lokala värderingsnämnderna inte ingår bland de föreslagna myndigheter vars form kan ändras men först efter mer omfattande analys.

Länsstyrelsen ifrågasätter inte behovet av att se över de lokala värderingsnämnderna eller att nuvarande form kan effektiviseras genom en annan organisationsform, däremot saknas en analys kring de lokala värderingsnämndernas faktiska uppdrag, förhållande till länsstyrelsen och konsekvenserna av att organisera de lokala värderingsnämnderna på det sätt som rapporten föreslår, både till form och antal. Länsstyrelsen saknar även ett helhetsperspektiv avseende värderingsnämndernas syfte och roll vid höjd beredskap och dess konsekvenser i förhållande till förfogandelagstiftningen, ransoneringslagen och enskildas rätt till skälig handläggningstid vid ersättningsanspråk.

Det ska noteras att de lokala värderingsnämnderna i fredstid har ett mindre uppdrag men inför och under höjd beredskap ett stort ansvar i en viktig del av totalförsvaret. På grund av det rådande säkerhetspolitiska läget och med hänsyn till pågående återuppbyggnad av totalförsvaret anser Länsstyrelsen att frågan om de lokala värderingsnämndernas form och placering måste analyseras utifrån ett totalförsvarsperspektiv.

Länsstyrelsen har tidigare konstaterat att bland annat förfogandelagstiftningen som helhet är i behov av en översyn. Det finns flera tillämpningssvårigheter och oklarheter i regelverket. I likhet med annan lagstiftning som rör Sveriges totalförsvaret bör emellertid eventuella förändringar av förfogandelagstiftningen utredas och analyseras ur ett totalförsvarsperspektiv med beaktande av regelverkets roll och betydelse i höjd beredskap. Eftersom systemet med värderingsnämnderna är en viktig del i detta vore det enligt Länsstyrelsens mening därmed lämpligt att dessa utreds närmare inom ramen för en sådan översyn.

Avsnitt 5.3.2. När nämndmyndigheter görs om till beslutsorgan blir konsekvenserna för verksamheten liten

I detta avsnitt anges bland annat att när en lokal värderingsnämnd görs om till beslutsorgan är de verksamhetsmässiga förändringarna små. Vidare anges att verksamheten kan fortsätta i stort sett orörd men i en ny organisationsform och med nya regelverk på plats.

Länsstyrelsen ifrågasätter inte att slutsatsen kan vara riktig. Som ovan angivits saknas dock flera perspektiv som skulle behöva analyseras för att man ska kunna komma fram till den bedömningen.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av vikarierande landshövding Claes Lindgren med jurist Elisabeth Larsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även medverkat avdelningschef Helene Munkner, beredskapsdirektör Mikael Jeppson, kanslichef Gunilla Runberg samt chefsjurist Lena Johansson.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

fi.ofa.sfo@regeringskansliet.se